Ч. 25. Pocztowa należytość opłacono ryczałtem. Львів, неділя 17. червня 1928. Рік XXX.

Виходить що тижня в неділю.

Адреса редакції і адміністрації: „Свобода", Львів, Ринок 10, II. пов.

Телеф. Редакції: 29-41.

СВОБОДА

СЕЛЯНСЬКА ГАЗЕТА

Орґан Українського Національно-Демократичного Обєднання.

ПЕРЕДПЛАТА виносить в краю: місячно 80 сот., чвертьрічно 2 зол. 20 сот. В Америці 2 дол. річно.

Зміна адреси 50 сотиків

Поодиноке число коштує 20 сот.

Телеф. Друкарні: 29-26.

Інтерналіоналісти деінде і в нас.

В газетах і брошурах, а також на вічах і зборах наших радикалів, соціялістів, сельробів і комуністів багато пишеться та ще більше балакається про кляси, клясову боротьбу, клясовий фронт і т. п. Тільки вони, інтернаціоналісти, мовляв, є справжні оборонці трудящих кляс, бо тільки вони правильно дивляться на суспільні прояви, тільки вони є в силі їх правильно розвязати і тільки вони одні в силі відразу дати нам національне і соціяльне визволення. З уваги на те, очевидно, всі, котрі стоять в національному таборі є і контрреволюціонери і зрадники інтересів трудящих мас і Бог зна що.

Та коли придивитися справі трохи блище, зараз стане ясним, що всі ці вигуки не відповідають дійсности і є, просто, звичайна брехня. Бо насамперід: Якщо справді тільки інтернаціоналісти досили мудрість розвязки т. зв. суспільного питання, то чого між ними царить така завзята боротьба? Чого радикали воюють зі сельробами і комуністами, чого сельроби і комуністи воюють з радикалами, чого праві сельроби і комуністи воюють з лівими і навпаки, чого одні називають других зрадниками трудящих мас, прислужниками капіталу, чого тільки кожен про себе кричить, що він справедливий, чесний і розумний борець за соціяльне визволення і т. д. і т. д., а на всіх других вішає собак? Видко, справа не стоїть так світлю і не є така чиста, як інтернаціоналісти кричать, інакше ми не булиб свідками такого розбрату, який є серед них на ділі. Видко, між ними є також ріжні думки на суспільну справу і жаден з них не має права собі приписувати единоспасаемої мудрости, а тим більше з висока дивитися на національний табор, який теж не втікає перед суспільним питанням і теж намагається його по свойому розвязати. Тому слід назвати несовісним брехуном кожного, хто каже, що стоять на національній плятформі, це значить: заперечувати існування суспільного питання і бути ворогом суспільних і господарських прав широких народніх мас. Саме навідворот. Кожен націоналіст сміло може сказати, що **тільки на національній плятформі і тільки шляхом довершення національного ідеалу є можлива найбільш справедлива розвязка і суспільного питання** у нас. Кожний інший шлях не може нас довести ані до національного ані до соціяльного визволення тільки до ще більшої національної і соціяльної неволі. Ці слова не є пустий звук, чи призначені на те, щоби когось заманювати. Вони є справжня, жива, кровна дійсність, яку кожен може і побачити і зрозуміти.

Ось подивимся на другі народи. Була передвоєнна Німеччина. Без сумніву, по царській Росії найбільш реакційна держава під сонцем. Панувала там, правду кажучи, тільки одна суспільна кляса: поміщики з фабрикантами та офіцири. Всі другі суспільні кляси, себто міщанство, дрібне селянство, інтелігенція і робітництво мусіли, по волі чи неволі, мовчати і слухати. Та що сталося? Прийшов 1914 рік, і **весь** німецький народ станув до оружної боротьби. І витревав в ній аж до повного виснаження сил цілих чотири роки. Німецькі соціялісти **добровільно** покликали німецьке робітництво до оборони батьківщини. І то не тільки ці з так званої правиці. Бо і лівиця соціялістична, а в тім числі пізніщий вожд німецьких комуністів, Лібкнехт, теж станула на тім самім становищі. Лібкнехт був **доброволець** німецької армії в 1914 році.

А сьогодня? При останніх виборах побідили в Німеччині соціялдемократи і вони обсадять в уряді місця трьох головних міністрів: канцлера, міністра внутрішніх справ і фінансів. Невже хто може припустити, що ці соціялістичні німецькі міністри і взагалі вся німецька соціялдемократія **інакше або гірше буде вести політику в державі**, як дотеперішня т. зв. реакційна правиця?

А чому те все? Тому, бо німецькі соціялісти знають і розуміють, що **тепер, зараз, сьогодня мільоновим масам німецьких робітників, селян і інтелігенції може дати можливо найкращий прожиток тільки власна національна держава**. Вона, ця держава, може бути дуже далеко віддалена від соціялістичного ідеалу про рай на землі, але німецькі соціялісти цілком правильно думають, що заки буде рай на землі, всеж таки найважнішою справою є **теперішня хвиля**. Соціялістичний рай ще Бог зна — буде чи не буде, але головне є те, що існує власна національна держава, котру слід піддержати за всяку ціну.

Так само **польські** соціялісти зі зброєю в руці боролися за власну польську державу, якій, як відомо, дуже далеко до соціялістичного ідеалу і ще тепер заявляють, що за кожен клаптик державної польської землі готові кров проливати. Вони теж не відрікаються від соціялістичного ідеалу і дуже гостро осуджують теперішні порядки в Польщі та борються з ними. А проте знають та розуміють, що власна, рідна держава, хочби і яка, стоїть на першому місці і вище всього. Ми на власній шкірі дуже діймаюче відчули правду отсього становища. Балакаймо собі що хочемо, але воно непохитний факт, що за Львів і за наші землі вів боротьбу, **здебільша як доброволець, польський робітник і селянин**. А вів тому, бо в такім дусі його виховували десятки літ, вів тому, бо розумів, що тільки таким шляхом най швидше дійде до своєї близької і дальшої мети.

Наші інтернаціоналісти, очевидно, можуть всю німецьку, англійську, французьку, чеську, польську, російську і других народів інтернаціон. лівицю лаяти останніми словами, можуть доказувати як на долоні, що тут і там вона зрадила такий-то і такий пункт соціялістичної чи комуністичної програми, але на дійсний хід справ і політики така пуста балаканина не має і не буде мати жадного впливу. **Непохитним фактом є, що ці держави, між які тепер поділена українська земля, у великій мірі правляться представниками цілком не так званих пануючих, тільки саме працюючих мас.** І жаден критик чи брехня наших інтернаціоналістів цього факту не змінить.

Також на Придніпрянщині було так, що Україну здобував для Москви **російський** робітник і селянин. Ніхто не боронив нашому робітництву, нашому селянству і нашій тамошній інтелігенції проливати кров і боротися за соціялістичну чи яку хочете, але **власну, українську державу**. Чомуж так не сталося? І чому фінляндці, естонці, лотиші, ба навіть литовці, хоч куди слабші від нас, таки здобули собі і створили власні національні держави? **Тому, бо в них національна ідея стояла вище всіх других ідей.** І не тільки ідея. Але також живе і здорове розуміння власного шкурного інтересу.

Тут на наших землях, тепер в часах неволі національний український табор не голосить жадної другої правди і не вчить нашого народу нічого іншого, тільки те, що було і є довкруги нас. Але, на жаль, ми маємо віки неволі за нами і тому **наші інтернаціоналісти є цілком** іншого покрою, як їх однодумці от хочби зі сусідних народів. В цім і лежить наша низшість, наш недорозвій і наша первісність. Алеж і ми мусимо вірити, що більше цього в нас бути не може. Національний табор мусить і напевно стане в нас тією передовою лавою, за якою, понад голови інтернаціоналістів, піде цілий наш народ — до остаточної побіди.

Д-р Павло Лисяк.

Стріляють наших селян!

Подія в селі Любича-Деби. Її підклад. Заробітки нашого села. Що нам робити?

Одна подія, яка скоїлася в селі Любича-Деби, равського повіту, повинна потрясти нами до глибини і повинна спонукати нас до глибокої застанови. Ось вона: Панська власність займає там 1.700 моргів і є поділена між три фільварки (економії), які є власністю Горовіца (польського жида). Панські лани окружують ціле село, підходять під самі селянські загороди і таким чином двір неначе в обох жменях держить ціле село. Вибіжить курка з подвіря, чи безрога, чи корова, чи кінь — зараз мусить наскочити на панський лан, на якім пантрують польові дідича і халепа готова. Тяганина, суд, кари. Упродовж останніх двох літ двірські посіпаки **підстрілили пятьох селян**. Ці випадки здебільшого обійшлися гладко напасникам. Цього року, дня 6. травня польовий **підстрілив** селянина Данила Предка. Кілька днів пізніше хтось потовк дідичівських служак. У дворі звернено увагу на брата підстріленого, Микола Предка і польовий, стрінувши його, напав на нього і **пострілив його в голову**. Село відповіло на цей розбишацький напад **страйком** — тим більше, що двір платив за роботу по 80 ґр. в день! Сусідні села піддержали страйкарів і хоч двір закликав їх до роботи, ніхто не являвся. Пан мусів посмирнішати і підвищив селянам платню на 3.20 зол. від особи. Також лісові робітники, що працювали в околичних лісах, приготовляються при допомозі страйку боротися за покращання умов праці і заробітної плати.

Страйковий рух починає відживати. В останніх літах назбиралося стільки пального матеріялу між селом і двором, що ми не можемо дивуватися, що селянам зачинає вриватися терпець. Визиск дворів прибрав просто дикі форми. Жнива відробляють у нас незаможні селяне на панських ланах за 15—17 сніп, а часто і за 19-ий, хоч перед війною пересічно двори давали за таку роботу 9-ий сніп, а перед великим страйком в 1902 р. — 13-ий. Значить, тепер, по більше як 20 літах, нашому селянинови двір платить майже половину менче ніж тоді. А пресцінь загальні умовини життя стали куди гірші від передвоєнних. Бо тоді, в крайному випадкові, селянинові оставався одинокий ратунок: еміграція, якої тепер зовсім нема.

Положення є дуже важке і ми мусимо негайно забратися до його радикальної поправи. Мусимо чим борше, через наші організації, точно перевірити, який є дійсний стан заробітної плати нашого селянства по панських дворах **в усіх частинах краю і взагалі, які його положення зі суспільного і правного боку під цим оглядом**. Початки організації рільних робітників і двірської служби теж мусять перейти в наші руки. Адже великий рільний страйк з 1902 р. виразно показав, що національний табор одинокий вміє справді причинитися до поправи умов праці нашого селянства на панських ланах. А тепер наш партійний апарат і наші політичні засоби куди сильніщі від тодішніх.

Як перший початок такої праці мусимо вважати виступ речника нашого Клюбу на засіданню сойму у Варшаві, котрий вказав на грозу положення. Але цього мало. Ми мусимо зріло призадуматися над справою, аби необачним або необдуманим кроком її не погіршити. Тут йде про дуже животні питання наших народних мас, які ми мусимо розвязати розумно, зріло, але і мужно, як личить провідній політичній партії українського народу на західно-українських землях.

З кінцем цього місяця кінчиться передплата на другий квартал цього року, тому до нинішнього числа долучаємо кожному нашому Вп. Передплатникови почтову складанку та просимо негайно прислати передплату на третій квартал. Усіх передплатників, які залягають з передплатою за минулий квартал, просимо негайно вирівнати свою залеглість. Просимо спішитися з висилкою грошей, щоби не було перерви у висилці часопису. „Свобода" є найдешевшим часописом, бо передплата за квартал коштує тільки 2.20 зол.

Щезає сокальський кордон.

„Сільський Господар“ на Волині, Полісю, Холмщині і Підляшу.

Львівське воєвідство затвердило новий статут „Сільського Господаря“, яким позволяє товариству поширити свою діяльність на територію цілої держави. Так отже по довгих стараннях вкінці добилося товариство „Сільський Господар“ дозволу працювати над двигненням господарської культури та добробуту українських хліборобських мас на всіх українських землях, що опинилися в межах польської держави. Вже пороблено всі потрібні старання перед владою, щоби ту діяльність можна було розпочати як найскорше. Проєктується також відкрити в Луцьку окремий орґанізаційний відділ для облегчення звязків між селом північних земель і Головним Товариством.

Тепер черга на самих хліборобів Волині, Полісся, Холмщини та Підляша. Вони самі повинні далі подбати за це, щоби кожне село мало в себе гурток „Сільського Господаря“, щоби кожний хлібороб був членом цьої орґанізації. Не буде це легка справа. Аміністраційна влада буде ставляти великі трудноші, бож тут йде о могутню орґанізацію селянських мас. Але це не сміє нас спинити в праці. Навпаки, з тим більшим завзяттям треба братися до діла. Бо коли раз проломимо опір, що спинює селянські маси самим рішати про свою долю та будувати своє господарське життя — тоді розвиток українського села піде жваво тими шляхами, якими йде життя селян в культурних західних народів.

З польського сойму.

Проти урядових безправств.

На засіданню повного сойму дня 5. червня ц. р. обговорювано буджет міністерства внутрішних справ, причім розвинулася **дискусія**, що перемінилась в загальний наступ на поліційні практики польського уряду. Пос. **Баґінський** (Визволене) доказував, що цілий адміністраційний апарат є здеморалізований. Найгіршим ворогом сільського населення є поліційні протоколи. В одній громаді списано одного дня аж 48 поліційних протоколів у ріжних справах. Підчас виборів спокійне сільське населення мусіло успокоювати поліцію, що робила авантури. Говорячи про виборчі безправства, промовець заявив, що требаби заложити **великий музей виборчої нікчемности.**

Промовляв також пос. **Ст. Баран**, виказуючи зловживання адміністраційної влади на українських землях. Промову його подамо окремо. Пос. **Серветник** (Укр. Клюб) виказав урядові безправства, які діються на Волині. То, що діялося підчас виборів на тій нещасній землі, трудно описати і треба дивуватися, що 1-ка не дістала на Волині всіх посольських мандатів. Уряд прямує до того, щоби Волинь відокремити від решти українських земель у польській державі, але українське населення на це не позволить. Волинь, ця прастара українська земля, разом з іншими українськими землями прямує до вільної будуччини.

ПРОМОВА ПОС. Д-РА СТ. БАРАНА.

У своїй промові пос. Баран представив ділість польської внутр. політики відносно українців. Українці все тверезо гляділи на травневий переворот, знаючи, що він не змінить у нічому важкого положення українців у Польщі. Розпорядок про орґанізацію адміністраційної влади надає воєводам і старостам такі широкі управнення, що вони тепер є майже диктаторами, а маленьким диктатором є поліціянт на основі розпорядження про безсудово-карні мандати. Ці карні мандати стали египетською пошестю для селян, особливо українських. Є припис, що поліціянт, який приходить з інспекції, мусить прийти з якимсь вислідом, значить, він приходить із донесеннями часто **видуманими.** Витворився стан великого напруження поміж українськими селянами та поліцією. Поправи в поведінці поліції відносно населення нема. Незалежна українська преса піддана **подвійній цензурі:** прокуратора і поліції. Особливою такою опікою втішається „Діло“ і „Свобода“ у Львові та „Українська Громада“ у Луцьку. Гродське староство у Львові **конфіскує навіть промови, виголошені у соймі.** Самоврядування в Сх. Галичині нищиться систематично з національних оглядів. Навіть у такому місті, як Тернопіль, є все ще комісарський уряд і комісарем є якийсь професійний офіцер із Познанщини, який нічогісенько не розуміється на самоврядуванні. Соймові вибори є окремою картою діяльности нинішного уряду. **Наше населення підчас виборів було майже зовсім виняте зпід права.** Нас, вибраних представників українського народу, ці всі відстрашування не спинять від охорони прав нашого народа. Щодо особи нинішнього міністра внутр. справ не маємо зовсім сумнівів. Він виконавець системи і хоче робити в Польщі порядок, однак чисто поверховний, контролюючи несподівано якийсь жидівський заїзд, або заглядаючи на село, щоби допильнувати, чи селяни будують виходки — навіть у таких околицях, де самі селяни живуть у землянках. Зате міністер забуває про морально-політичний порядок, де потрібує навчити своїх підвладних пошанування законів. До міністра і до цілого польського уряду не маємо довіря і голосувати будемо проти буджету. (Рясні оплески на непольських лавках).

Примусовий польський патріотизм.

Цікава дискусія була тогож дня в освітній комісії, що радила над наглим внеском Українського Клюбу в справі закриття пятьох кляс української ґімназії в Станиславові. Референтка цеї справи пос. М. **Рудницька** виказала, що шкільна влада робить в школі політику і нехтує патріотичні почування української молоді. Цілий ряд інших бесідників, навіть поляків, згодився з її виводами, що порівнують польську шкільну політику з політикою давної царської і пруської влади супроти поляків. Польський соціяліст Прухнік зазначив, що шкільну справу можна полагодити лише шляхом автономії, віддаючи в руки українців між іншим цілу шкільну адміністрацію. Основній критиці піддали поведінку польського уряду з українською молдою та шкільні відносини в Станиславові посли **Целевич і Струтинський.**

Наради в освітній комісії були дуже горячі і перенеслись на ще одно засідання в дни 9. червня. Майже всі промовці годились в тім, що шкільна влада, змушуючи **українську молодь** до польських патріотичних маніфестацій та караючи її за непослух розвязанням кляс, поступила неправильно. Принято внесок пос. Єнджеєвича (1-ка), щоби уряд покінчив як найскорше справу подій в українській ґімназії в Станиславові, але так, щоби молодь не втратила шкільного року. Внесок пос. Лянґера, який звучав трохи інакше, а саме, щоб ученикам розвязаних кляс уможливити дальшу науку без втрати шкільного року, приймаючи їх назад до ґімназії без іспитів, остався в меншости. Голосували за ним представники Українського Клюбу. Наслідком того пос. Рудницька зреклася свого реферату і в повному соймі реферуватиме цю справу пос. Єнджеєвич.

Хиби польського судівництва.

На засіданню буджетової комісії в сенаті промовляв сен. **Децикевич**, виказуючи недостаточність судейських сил у судах і сумні наслідки, які терпить населення через те, що суди зволікають з виміром справедливости. Терплять на тім особливо політичні вязні, що пересиджують часто невинно довгий час у вязниці, не могучи дочекатись полагодження своєї справи. Найбільші хиби відчуваються в найвищім суді. Промовець звернув також увагу на нехтування української мови в судівництві.

Міністерство поліції.

На засіданню сенатської буджетової комісії сен. **Децикевич** при нарадах над буджетом міністерства внутрішних справ зазначив між іншим, що це міністерство повинно властиво називатися міністерством поліції, бо його діяльність є чисто поліційна. Міністерство зовсім не розуміє, що його завданням є піддержувати суспільний, культурний та господарський розвій населення. Воно підходить до всіх справ лише з точки погляду поліції. З кермуючих становищ в адміністраційній владі усувають урядовців, що мають правниче знання, наслідком того походять численні зловживання, бо урядовці не знають, що владі вільно, а чого не вільно робити. Державна поліція не шанує особистої свободи горожан, домові ревізії і безосновні арештування не мають кінця. Самоврядування не має в міністерстві ніякої охорони, навпаки міністерство робить, що може, аби обмежити обсяг ділання самоврядування так, що сьогодня самоуправа майже не істнує.

Крім того сен. Децикевич звернув увагу на хиби найвищого адміністраційного трибуналу, що не сповняє як слід свого завдання і не полагоджує справ цілими роками, легковажучи жалоби горожан.

В часі дискусії над буджетом міністерства публичних робіт виголосив промову пос. **Заваликут** (Укр. Клюб). Він ствердив, що польські політики в обсягу відбудови краю не ріжняться нічим від політики в інших господарських ділянках, яка доводить населення до повного зубожіння. На відбудову краю призначено смішно малу суму 10 міліонів. Сх. Галичина, Волинь, Полісся і Білорусь так знищені світовою війною, що шкоди в самих будинках ідуть на міліярди. А проте українське і білоруське населення не дістали ніякого відшкодування. Уряд не давав навіть кредиту на відбудову. Тому Укр. Клюб буде голосувати проти буджету мін. публичних робіт.

Як виглядає суспільна опіка?

На соймовім засіданню 8. червня при буджеті міністерства праці і суспільної опіки промовляв о. прал. **Л. Куницький** (Укр. Клюб), виказуючи, що це міністерство не опікується українським народом. В самім Львові є багато українських добродійних установ, утримуваних тільки коштом українського громадянства. Від міністерства суспільної опіки вони не дістають ніякої допомоги, хоча сповняють дуже велике і важне завдання. Деякі польські сиротинські заведення приймають дещо українських дітей, але виховують їх на поляків. Навіть при зарібковій еміґрації робиться політику. Із 80.000 кандидатів на сезонові роботи приймається тільки 3.000 із Сх. Галичини на зарібкову еміґрацію до Німеччини. Вкінци промовець звернув увагу на сільських безробітних, що зовсім не користуються опікою уряду.

Для знищення хліборобства.

В дальшій дискусії пос. **Тершаковець** мотивував (доказував) наглий внесок Укр. Клюбу в справі помочи для хліборобства, знищеного повінню і воздушними впливами. (Цей реферат подамо окремо). Промовець предложив резолюції, що закликають уряд до кредитової допомоги населенню, що потерпіло від стихійних нещасть. Далі, щоб уряд відложив стягання податків і допоміг сплатити довги, затягнені на купно збіжа та щоби ці кредити були оплачувані щойно в осени 1929 р. Поділ кредитів має бути повірений місцевим кооперативним орґанізаціям. Зокрема належиться допомога дрібно-земельному населенню, що голодує в околицях навіщених нещастям.

Справоздавчі віча.

Ходорівщина і Жидачівщина.

Дня 1. квітня ц. р. при нагоді окружного господарського віча (Сільського Господаря) зложив сенатор д-р К. **Троян** звіт з діяльности Української Парляментарної Репрезентації і також обговорив сучасне положення українського народу та найблищі орґанізаційні завдання в краю, які наше представництво мусить в найблищому часі перевести.

Дня 2. квітня відбулося справоздавче віче в **Стрілиськах Нових.** Реферував сенатор д-р К. Троян. На вічу були заступлені коло 20 громад новострілиського району.

Подібні віча відбулися 16. квітня в **Девятниках,** а 17. квітня в **Ятвягах.** Дня 2. травня відбулася нарада мужів довіря в **Миколаєві** (н. Дн.) Незважаючи на робучий день, явилися численно делеґати з Дрогович, Надітич, Пісочної, Вереня, Устя і ін. Обговорено орґанізаційні справи на найблищі дні для миколаївського округа, а сенатор д-р Троян зложив звіт з діяльности Української Парляментарної Репрезентації. Подібна нарада відбулася 16. травня ц. р. в **Журавні.**

Дня 18. травня ц. р. відбулося велике віче в **Дулібах,** а того самого дня пополудні велике віче під голим небом в **Ліщині.** Після звіту сенатора Трояна зібрані висловили повне довіря Укр. Парляментарній Репрезентації, одобрили в цілости її дотеперішню діяльність і поставили свої домагання до уряду в справах шкільних, земельних, господарських і податкових.

Печеніжинщина.

В неділю, 27. травня відбулося в **Печеніжині** справоздавче віче послів з 18-ки. Промовляли пос. С. **Хруцький** про діяльність українських послів і сен. М. **Галущинський** про орґанізаційні справи, виказуючи ріжницю між партією Національного Обєднання і соціялістами-радикалами. В дискусії ряд бесідників порушили ріжні злободневні справи, після чого зібрані висловили українському соймовому і сенатському клюбови довіря і візвали всі українські партії злучитись в один клюб.

Золочівщина.

В селі **Жуличах** мав сенатор Микола **Кузьмин** дня 20. травня справоздавче віче, на якім зложив звіт з дотеперішної діяльности української парляментарної репрезентації і вислухав скарги громадян на безправства наказного війта. На віче явилися майже всі громадяне і заявили одноголосно, що на будуче будуть іти солідно у всіх справах з Українським Національно-Демократичним Обєднанням.

БУЧАЧЧИНА.

Дня 24. травня ц. р. відбулося в **Бучачі** справоздавче посольське віче, на яке явилися сенатори Василь **Бараник з Заліщик** і Микола **Кузьмин з Озірної.** Сенатор Кузьмин реферував про положення українського селянств під Польщею і зясував становище партії УНДО її програму і тактику. Дальше говорив сен. Кузьмин про діяльність Українського Парляментарного Клюбу і збив усі наклепи, які кидають на УНДО радикали, сельроби і інші ліві партії разом з УПП. Ентузіязм та рясні оплески селянства, які супроводили цілу дуже гарну промову сен. Кузьмина, були ясним доказом довіря, з яким наше селянство відноситься до своїх представників. Опісля сен. Бараник обговорив взаїмне відношення поодиноких українських посольських груп на варшавському терені, де також не вдалося осягнути створення одного національного фронту. Ухвалено ряд відповідних резолюцій.

Дня 30. травня ц. р. відбулося посольське справоздавче віче в **Золотому Потоці.** Сен. Микола **Кузьмин** здав звіт з діяльности Української Парляментарної Репрезентації і намітив шляхи, якими повинно йти наше селянство в боротьбі за свою кращу долю. Віче закінчено ухваленням повного довіря Українському Парляментарному Клюбови і ухваленням відповідних резолюцій.

ЛІСЬЧИНА.

Дня 16. травня відбувся в **Устриках Долішних** Повітовий Зїзд представників громад устрицького судового повіту. Про діяльність Українського Соймового Клюбу, говорив о. сенатор Татомир. В дискусії забирали голос представники священства, селянства та робітництва. Вибрано орґанізаційний Комітет з д-ром Винницьким на чолі. Наприкінці ухвалено повне довіря Українському Парляментарному Клюбові, одобрено його діяльність і ухвалено резолюцію, в якій присутні взивають всіх українських послів і сенаторів створити один національний Клюб.

САМБІРЩИНА.

Дня 13. травня відбулося в селі **Черхава** посольське справоздавче віче о. сенатора **Татомира.** Присутні з великою увагою вислухали звіту о. сенатора, а громадяне села, які підчас виборів дали 500 голосів на одинку, тепер відчули свій промах і порішили взятись до відбудови орґанізаційного життя в селі.

Дня 24. травня відбув о. сен. Татомир віче в **Бикові.** Віче ухвалило повне довіря Українському Соймовому Клюбови і висказалося за безоглядною опозицією супроти польського уряду.

Дня 25. травня відбув о. сен. Татомир віче в **Татарах.** Віче висказало повне довіря Укр. Парл. Клюбові і вибрало місцевий Комітет, що має занятися політичною й економічною орґанізацією села.

Того самого дня відбулося віче о. сенатора Татомира в **Дублянах.** Село, яке досі було незорґанізоване, виявило великий запал до праці та взялося до всестороннної орґанізації.

Дня 27. травня відбув о. сен. Татомир справоздавче віче в **Майничі.** Віче викликало велике заінтересування села, в якому підчас виборів значна скількість голосів впала на одинку. Вибрано місцевий Комітет для переведення орґанізації села.

Дня 27. травня відбулося віче в селі **Ветлина,** віддаленім 68 клм. гірської дороги від Ліска. Польський звіт здав пос. Гр. **Тершаковець,** вказуючи на тяжкі умовини політичної боротьби, яку має перед собою наш нарід і його парляментарне представництво. При цій нагоді порушив посол також потреби місцевого населення, а специяльно громади Ветлина, якими обіцяв занятися. Після звіту ухвалено одноголосно повне признання і довіря для Українського Соймового Клюбу і висловлено подяку пос. Тершаківцеви за те, що прибув в ці далекі гірські околиці.

Інтерпеляції Укр. Посольс. Клюбу

внесені від дня 29. квітня в польськім соймі.

1) В справі побирання стемплевих оплат від паперів, які вносяться до влади науково-освітнім Товариством „Рідна Школа“ у Львові.

2) В справі катастрофальної водної господарки на ріці Солокії.

3) В справі неправного поступовання почтового уряду в Болшівцях.

4) В справі розвязання ради уряду розємчих органів в Касі Хорих в Коломиї.

5) В справі посольського віча у Львові, розвязаного дн. 26. квітня ц. р.

6) В справі безправного виміру стемплевої кари С. Думановському і тов. в Угнові перемишлянського повіту.

7) В справі видання обіжника, президентом суду апеляційного у Львові дня 1. березня ц. р. у виконанню декретів президента з дня 19/XI 1927 р.

8) В справі викладової мови в початковій школі в Підгородцях пов. Сколе.

9) В справі непошановання свята гр. кат. обряду предсідником повітового виділу в Ліську.

10) В справі надужить при громадських виборах в Луці шляхотській самбірського повіту.

11) В справі незалагодження прохання кооперативи „Згода" в Решяті пов. Долина про концесію на дрібну продаж тютюну.

12) В справі продажі пересилок долярових на почті Угерсько пов. Стрий.

13) В справі забезпечення берегів ріки Бистриці в с. Винниках, дрогобицького повіту.

Користайте зі свого права.

В справі зголошування ловецьких теренів.

З кінцем місяця червня ц. р. минає речинець зголошування спільних ловецьких округ поодиноких громад на основі постанов арт. 6—11 нового ловецького закону з дня 3. грудня 1927 В. з. Р. П. з 14. XII. 1927 ч. 110 поз. 934. Заряд громади зголошує свою округу в дотичному старостві до реєстрації, при чому належить подбати, щоби в зголошенні були вичислені крім господарських ґрунтів, також усі ґрунти обшарників (двірські), коли вони мають менше як сто гектарів, себто 173 морґів і 12 с. безперервної поверхні. На це треба класти велику вагу, бо богато дворів, користаючи з невіжости чи непорадности селян, присвоюють собі такі простори і виконують на них полювання зі шкодою громади.

Громада, яка понехає зголошення ловецької округи до зареєстрування, тратить право розпоряджати ловецькими теренами на протяг 6 років. У місяць по зголошенні округи має право заряд громади скликати перший загальний збір членів ловецької спілки на основі постанов взірцевого ловецького статуту, оголошеного в Деннику законів Р. П. з дня 24. II. 1928 ч. 18 поз. 161 відповідно до розпорядку міністра рільництва з дня 19. січня 1928.

Що чувати у світі?

Англія старається придбати прихильників для своєї політики тим способом, що роздає позички малим державам. В останнім часі рішила дати позичку Югославії. Зачет на цю позичку має виносити 2 міліярди 700 міліонів дінарів. Також Румунія сподіється дістати від Анґлії позичку у висоті 80 міліонв долярів.

Китай ще не успокоївся. Після розгрому північної армії ґен. Чан-тсо-ліна і заняття столиці Пекіну полудневими військами мають переможці твердий оріх до згризення коло міста Тієнтсіну, де ще держаться японські війська, що помагали Чан-тсо-лінови. Між обома ворожими арміями, розташованими над рікою Пеіхо, розпочались завзяті бої. Тимчасом полуднево-китайський уряд заявив, що буде виступати проти заграничних держав дуже рішучо. Першим його завданням завести обовязкову військову службу, яка дасть Китаєви 3 міл. добре вишколених вояків. Тоді Китай порахується зі своїми непрошеними опікунами.

Румунські ґості у Варшаві. До Варшави приїхало кількох румунських ґенералів, щоб обговорити, як пишуть деякі заграничні ґазети, основи, на яких має бути уложений плян наступу Польщі й Румунії на Радянську Україну. Розуміється, польські ґазети заперечують такому поясненню румунської гостини.

В Москві ведеться дальше процес інжинірів, обвинувачених за зловживання на шкоду держави в донецьких копальнях. Заінтересування процесом не ослабає, бо вже 22 обвинуваченим доказано, що належали до тайної орґанізації, що мала на меті нищити копальняні машини. Багато з них мало признатися, що брали гроші від бувших власників копалень, які мешкають за границею, і ділали в порозумінню з ними.

Москвофільська болячка.

Болячка, на котру терпить український народній орґанізм, звана в нас москвофільством або кацапством, дуже ятрилась перед війною і відбирала нам сили до праці. Війна зробила на болючім тілі операцію, від якої москвофільський боляк трохи потах, але зовсім не щез, дарма, що через те дуже протерпів цілий український нарід. Прийшли вибори до сойму і сенату і раптом показалось, що москвофільський „мерлець" ходить. Зявились ґазети, які для більшого баламуцтва друкуються фонетикою і в народній мові.

Тими ґазетами засипали підчас виборів цілий наш край і дальше засипують. Дивно, звідки вони тільки гроший набрали, що розсилають ті ґазети за дармо, таж то грубі тисячі коштує? В тих ґазетах гавкають на Національне Обєднання, як собаки на місяць.

Наші свідоміші люде повинні повчити менше свідомих, як вони мають поступати з такими за дурно посиланими ґазетами: відсилати їх назад з допиською „не приймаю", бо інакше колись ті панки впімнуться за заплату і за таке плюгавство ще й доплачувати буде їм треба.

Ствердити тут з жалем мусимо, що в тій юдиній роботі беруть участь деякі священики, ті останні недобитки давної передвоєнної русофільської партії. Кому як кому, але священикам така робота то вже цілком не лицює. Наша духовна влада повинна вже раз зробити лад по таких парохіях, де є священиками русофіли, й увільнити наших людей від тої москвофільської тиранії.

А в нас на жаль сповняється народня приповідка, що „Пан Біг високо а цісар далеко" і москвофільські батюшки що хотять, то роблять з нашим бідним народом! Знаю одного священика москвофіла, що з проповідниці зробив собі аґітаційну трибуну за 20-кою, а по виборах в неможливий спосіб лає своїх парохіян за те, що голосували на свою національну лісту ч. 18.

Апелюємо до нашої духовної влади і до наших соймових передставників, щоби звернули більше уваги на москвофільський боляк, бо він знову ятриться і стає дуже шкідливим.

Д. Самсій,
передплатник „Свободи".

Лугове свято у Львові.

Принадний і веселий образ представляла площа Сокола-Батька у Львові в неділю, 10. червня ц. р. Цілий день кипіло тут і гомоніло молоде українське життя, йшло Лугове свято, що давало огляд і підсумок праці Лугової орґанізації. Перед полуднем проби, пополудни прилюдні вправи коло 600 Луговиків, між ними третина молоденького жіноцтва. Прибули лугові відділи з ріжних повітів, найбільше спід Львова, щоби показати свою орґанізаційну силу й осягнення в руханковім спорті. Других стільки прибуло видців з краю, а вдвоє стільки зі Львова. Доказ, що Лугова орґанізація станула у нас на тривкій основі і являється немаловажним чинником в розбудові нашого національного життя.

На багату програму зложились ріжнородні вправи Луговиків і Луговичок, окремі і масові, вільноруч, топірцями, хустинами, списами, вежові і пожарні, при музиці і при співах. Справні рухи і звороти кількасотної маси народнього цвіту, дітей міста і села, обєднаних спільною орґанізаційною ідеєю, послушних одній команді, давали чудовий гармонійний образ, милий не тільки для українського ока, але й серця. Тому публика не щадила оплесків у признанню для вправляючих, командантів і голови лугової орґанізації, д-ра М. Дашкевича, що був головним комендантом і душею цілого свята. Дві найкращі чети Луговиків і дві найкращі чети Луговичок (з Гаїв пов. Львів і з Кривого пов. Самбір) одержали нагороди, після чого відбулась загальна дефіляда, що викликувала загальне одушевлення. Весь час пригравали по черзі дві музики з підльвівських сіл. **Набудуче слід оглянутись за кращою музикою**

Погода дописала і свято удалось як найкраще. Не сумніваємось, що стане воно товчком до як найбуйнішого розвитку лугової орґанізації та поширення її на всі области української землі.

Як гинуть люде?

Страшне нещастя на залізниці.

В Німеччині сталося минулої неділі одно з найбільших залізничих нещасть за останні роки. На лінії Мінхен-Франкфурт не далеко стації Віґельсдорф вискочив із шин поспішний потяг і впав з високого насипу в глибокий яр. Машина перевернулася до гори колесами а на ній накопичилися ваґони, вбиваючись один в другий та розбиваючись на тріски. Серед гори дерева і заліза опинилось кількасот пасажирів, з яких 29 погибло на місци а 120 є тяжко або легко ранених. Багато осіб згинуло, попікшись на смерть від пари, що добувалась із машин. Погибла вся залізнича служба, так що годі дізнатись, що було причиною катастрофи. Правдоподібно машина вискочила із шин з причини надмірної швидкости їзди.

З Товариства Охорони Могил.

Збірка жертв у тернопільськім воєвідстві.

Тернопільський воєвідський уряд рескриптом з дня 2. червня 1928. Ч. БН. 5618. дозволив **„Товариству охорони воєнних могил"** у Львові перевести збірку жертв до 30. червня ц. р. під такими умовами:

1) збирачі мають мати „особистий довід" та леґітимацію, видану Товариством і леґалізований тернопільським старством відпис воєвідського рескрипту;

2) всі жертви записуються на збіркових лістах, виданих Т-вам;

3) по збірці всі протоколи збірки поквітовані Головною Радою Товариства з загальним звітом та долученням спису жертводавців мають бути негайно переслані воєвідському урядові;

4) загальний звіт має бути найдальше в 2-тижневім речинці оголошений у місцевих орґанах преси;

5) збірка мусить бути переведена особами, гідними довіря, причому виключена збірка при помочі платних збирачів.

Як бачимо, воєвідство подбало про те, щоби поставити дуже важкі умови включно до того, що змушує до подорожі до Тернополя, щоби потвердити в старостві відписи рескрипту, бо речинець короткий і гаятися не можна.

Нехайже українське громадянство має все на увазі й постарається побороти всі трудноші. Перед сціпленою духовою єдністю громадою всі штучні перегороди мусять упасти.

Повновласти й лісти вислано.

Пасічники орґанізуються.

Дня 4. травня відбулося в „Сільськім Господарі" у Львові засідання пасічницької секції, в якім взяло участь 27 осіб з Галичини, в тім числі 2 особи з Волині. Засідання отворив през. Ю. Павликовський, представляючи загальний стан пасічництва в Польщі і вигляди українського пасічництва. Щоби піднести наше пасічництво, плянує „Сіль. Госп." зорґанізувати пасічницьку секцію, що занялась би справами нашого пасічництва в напрямі орґанізаційнім і культурнім.

Орґанізаційний реферат виголосив п. Лев Герасимович, в якім представив невідрадне положення нашого пасічництва і завдання пасічників в найблищій будуччині. Присвячено в рефераті богато уваги польським пасічничим орґанізаціям, що розвивають на наших землях і виключно над нашими пасічниками свою діяльність.

Над рефератом вивязалася оживлена дискусія, в якій поодинокі бесідники заявлялися за тим, щоби „Сільський Господар" розпочав працю над піднесенням нашого пасічництва. З окрема повинен „Сіл. Госп." працювати над поширенням освіти при помочі курсів і лекцій,

„Фальбетка".

Жили собі, ба й досі ще живуть, у нашому селі дві жінки. Отак близенько одна від другої, через потічок тільки — сусідки значить. Одна називалася Каська Смук по чоловікові а друга Катаржина Смук по батькові. Каська Смук була собі жінка як кожда пересічна селянка і не бачила більше світа як через своє вікно. А Катаржину Смук прозивали „Збий-Світом", бо вона їздила на зарібки до Німеччини, Чех, Франції і збиралася ще до Арґентини. І як вже по іменах можна догадатися, Каська була обряду греко-католицького і пильно ходила до церкви в свойому селі а Катаржина була „полька" і радо відвідувала усі дооколичні костьоли, відпустові місця і Кальварію. І коли вже про них мова, то не зашкодить додати, що Каська була „віспувата", а Катаржина мала на лиц веснянки, себто була „сімената". І так вони обі прозивали себе, як часом посварилися.

Одного разу поїхав чоловік Каськи Смук до Франції на роботу і післав звідтам своїй жінці трийцять золотих на переднівок. Але переказ почтовий перехопила Катаржина Смук, пішла на почту і з найспокійнішою совістю відобрала трийцять золотих як свої.

З цею сумою пішла зараз на другий день до міста, купила собі чвертку кукурузи, спідницю, полотна на сорочку, а решту дрібних принесла до дому.

З початку ніхто нічого не знав і щось дві неділі було тихо.

Але як прийшов лист від Івана Смука до жінки, в якім він сварив на неї і гнівався, що вона гроші дістала і навіть йому не відписала, зробився крик.

Каська Смук бігцем пішла на почту і довідалася, що гроші дійсно були та що їх забрала Катаржина Смук.

Злість зібрла Каську і вона простісінько Катаржини:

— Ти сімената, вкралась мої гроші, віддавай сюда! Мої діти пухнуть з голоду, а ти собі за працю мого чоловіка спідницю купила!... Давай сюда гроші, бо ту цуд станеся, кажу тобі!

— А де я тобі возьму гроші, коли не маю? Я всі видала.

— А на щож ти брала чуже, га?

— А хиба я знала, що то чуже? Я мислила, що то пан мені з Франції післав... Він мені ще кавцію винен. А хиба я така письменна як ти, чи що? Відчепися від мене і скарж мене до суду, як хочеш! Гроший не маю, а душі з мене ніхто не вирве...

І справа опинилася в суді. Спершу в повітовім, а потім в окружнім в Перемишлі. Зійшлися панове судді, адвокати, судять, радять...

— Чи ти знаєш, „кобіто" — питають Катаржину — що то є? То ошуство, велике ошуство.

— А знаєш ти, що тебе за то чекає? Кримінал!

— Я ніц не знаю, прошу ясного суду, бо я фальбетка — оправдується Катаржина Смук.

— Що, що ти є?

— Фальбетка... Не вмію читати ні писати, а вона во — Каська Смук до читальні ходе, книги і ґазети читає...

— А як ти „фальбетка", то можна тобі брати чужі гроші і почту ошукувати?

— Я не ошукувала, я мислила, що то мої... Я була торік у Франції і лишилам там кавцію в єдного пана...

— Все одно, за то чекає тебе тяжка кара, то ошуство!

— Карайте, саджайте до кріміналу, я ніц не винна, бо я фальбетка! Я гроші не вкрала, а почта мені їх видала, а чиї вони, то я сама не знаю, бо я фальбетка...

І вона кількана́йцять раз з притиском повторяла то слово „фальбетка" (місто анальфабетка).

І суд радив, радив, адвокати говорили і говорили, аж вкінці увільнили Катаржину Смук, бо вона — „фальбетка". Вправді присудили їй ратами звернути трийцять золотих Касьці Смук, але до кріміналу віспувата сіменатої таки не всадила.

Так то пройшло може з пів року.

Катаржина Смук дістала одного дня від свойого брата, що служив у Львові кельнером, почтовий пероказ на 20 золотих. Він мав намір женитися, потребував метрики, свідоцтва приналежности і ще якісь там папери, а що до всього треба стемплів і ніхто за дармо по лаві не посунеться, то він післав їй тих 20 зол. на видатки, бо своїх і так не мала. А Катаржина як обрахувала, скільки то всьо буде коштувати, прийшла до переконання, що їй дуже мало тих золотих остане.

Не роздумувала довго. Пішла до учительки, позичила пера і чорнила, дописала до 20 ще одну нулю і відразу зробилося на перекасі 200 золотих. На другий день пішла на почту і знов з найспокійнішим сумлінням „вифасувала" дві сотки. А пішло їй легко. Почтова урядничка була стара і дуже короткозора, не роздивляла довго переказу, виплатила їй суму двісті золотих і по всім.

Цілу ніч не могла з радости спати. Ще ніколи не мала стільки гроший. Купувала спідниці, шалики, черевики, гуси на перину, свиню на годовання, ба, про що тільки не мріяла!

А над ранком так твердо заснула, що жандарм з поліцаєм трохи дверий не вилупали і вікон не вибили.

Прийшли, забрали всі гроші, геть і тих 20 золотих від брата, стягнули протокол і знов пішли.

Тим разом справа пішла просто до окружного суду в Перемишлі і тревала коротко: фальбетку засуджено на три місяці кріміналу!

Ганна Михалюньо.

приступити до видавання пасічницького часопису та зорганізувати пасічників. Для зорганізовання торговлі медом і воском та пасічницьким приладдям має працювати кооператива „Рій“, де є зорганізованих 105 наших визначніших пасічників.

По переведеній дискусії зібрані заявилися за отворенням пасічницької секції при „Сіль. Госп.“ і видаванням пасічницького часопису.

Головою секції вибрано о. Петра Іваxова зі Заруддя, містоголовою п. Льва Герасимовича, а секретарем інж. Михайла Боровського.

Нащо треба памятати?

Відписування податків.

В околицях, де вимерзла озимина та її переорано, повинні господарі, які понесли через це більші втрати, вносити подання потверджені громадським урядом до скарбових урядів, щоби відписали або зменшили усі податки. В поданню треба виказати спричинену шкоду не лише в полевій господарці, але також в годівлі худоби через брак паші. Такі подання треба робити збірно і відсилати через громадські уряди до скарбових урядів.

Цею справою повинні занятися в першій мірі Філії та Кружки „Сіль. Господаря“ по селах.

Обезпечення від граду.

Щоби забезпечити собі принайменше малий дохід із сьогорічних зборів озимини і ярини, повинен кожний господар обезпечитися від граду. Обезпечення богато не коштує, а користи може принести великі, бо обезпечуючий дістане повну вартість знищених градом землеплодів. Тому, це чого не знищили морози та холодні вітри на весні, обезпечуймо перед градом.

По заслузі.

Зі судової салі.

В дні 6. червня ц. р. відбулася перед окружним карним судом у Львові розправа проти Іларіона Н. Липецького, б. редактора русофільського часопису „Голос Народа“ у Львові, в наслідок приватного обвинувачення п. Тимка Перейми, управителя школи в Смереківци, коло Горлиць за провину обиди чести поповненої друком. На нього як на чесного і діяльного українця накинулися місцеві москвофіли, закидуючи йому доноси на „руських“ в часі світової війни. В допомогу лемківським москвофілам вирушив „Голос Народа“ у Львові, який почав його оклевечувати під назвою „Підойма“. На ті безпідставні клевети відповів Тимко Перейма карним донесенням проти Іляріона Н. Липецького, відповідального редактора часописі „Голос Народа“ у Львові і в наслідок цьог донесення відбулася проти обвинуваченого згадана карна розправа. Трибунал видав вирок, засуджуючи Іляріона Н. Липецького за провину з арт. 54. пресового закона на гривну в квоті 100 зол. і на поношення коштів карного поступовання. Приватного обвинителя п. Тимка Перейму заступав адв. д-р Ол. Марітчак.

Новинки.

— **Американське збіже.** При зланій господарці польського уряду що року на весну нестає збіжа і хліборобська держава, якою є Польща, мусить спроваджувати його із заграниці. В останнім часі прийшли до Данціґа великі транспорти збіжа з Америки. Доси спроваджено для Польщі 30 тис. тон американського жита.

— **Волинь загрожена неврожаєм.** Наслідком стихійних нещасть засіви на Волині представляються дуже нещасливо. Страти пшениці заповідаються на 40—65 проц., в житі на 33—40 проц. Нещастя доправив град, що впав недавно в дубенськім, кремянецькім і володимирськім повіті.

— **За надужиття при війську.** Судова розправа проти офіцирів 13. баталіону граничної сторожі в Копичинцях скінчилася засудом капітана Ільковського за ріжні обманства на один рік тяжкої вязниці і викинення з армії. Всіх інших обвинувачених увільнено.

— **Град.** В станиславівськім повіті упав град на просторі 20 громад і знищив засіви на просторі 2.812 морґів. В товмацькім повіті буря знищила село Милуване. Одночасно потерпіли села Косів, Москалівка, Вербівці, Грегорів і інші.

— **„Італія“ найшлася.** Перед двома тижнями пропав був італійський кермовий бальон „Італія“, побудований на взорець цепеліна, що полетів на північний бігун. Приходили тільки радіо-телеґрафічні знаки, що „Італія“ находиться в небезпеці. Тепер показалося, що бальон осів на ледові криги на кількасот кільометрів на північ від Шпіцберґів. В ту сторону вибралося багато ратункових виправ, кораблями і літаками, везучи харчі для залоги бальону, зложеної з кільканайцятьох осіб.

— **Чорний дощ.** В деяких сторонах Радянської України пройшла недавно велика буря. В день настала нагло темнота. Перестрашені селяне поспішили до церкви. Поволи почало розяснюватись, але одночасно люнув чорний дощ.

— **Замах на Чан-тсо-ліна.** Показалось, що замах на північнокитайського диктатора Чан-тсо-ліна був виконаний при помочи не бомби, але міни. Вибух розсадив цілий потяг, при чім згинуло кількадесять осіб. Сам Чан-тсо-лін вийшов тяжко ранений, так що лікарі мусіли відтяти йому руку. Стан його здоровля грізний.

— **Велика пожежа** навістила село Вербицю пов. Бібрка. Згоріло 27 будинків вартости пів міліона золотих. Ратунок з причини вітру був дуже трудний.

— **Грабунки на залізницях** коло Перемишля не мають кінця. Минулого тижня товаровий потяг між Журавицею і Радимном ограбили в ночи злодії, скинувши з ваґону 9 великих звоїв сукна. Два звої забрали а 7 лишили на шинах. Незабаром другий товаровий потяг наїхав на ці звої і вискочив із шин. На щастя обійшлося без людських жертв.

— **Кріваве весілля.** В Руді Литинській пов. Дрогобич убито на весіллю Гната Савчака. Головний убийник Дмитро Грудний втік і укривається.

— **На воєнний спосіб** рішився згинути Леопольд Бернард в Шульні коло Варшави. Приготовив три набої, виповнені сильним вибуховим матеріялом і пішов в поле. Положився на землю, поклав під себе набої і підпалив льонт. На страшний ґук вибуху прибігли на місце селяне і застали тільки кусники із самовбийника.

— **Тягниверета застрілив податника.** До селянина Коваля прийшов податковий посіпака фантувати за податок. Коваль не позволив забрати хатної обстановки і тоді екзекутор двома вистрілами з револьвера убив селянина, а сам утік. Сталося це в селі Якорцях коло Кишинева в Бесарабії.

— **Ціла родина вступила до монастиря.** В однім селі коло Берліна вступила до монастиря ціла родина, зложена з батька, матери, сина і двох доньок. Нагадуються середновічні часи.

— **Новий подвиг у воздухоплавстві.** Понад найбільший океан на світі, так званий Тихий, перелетіло недавно літаком чотирох людей, відбувши безперервну дорогу з Каліфорнії (в північній Америці) до Австралії на просторі поверх 7 тисяч кільометрів. Дістануть за те поверх міліона долярів нагороди.

— **Виорав собі смерть.** На поли коло Клепарова під Львовом парубок Михайло Зайшлий виорав ґранат, що походив зі світової війни. Зацікавлений почав ним обертати на всі боки, аж ґранат вибух і відорвав йому руку і тяжко покалічив на цілім тілі. До кількох хвиль він умер. Також коня покалічило тяжко.

Осторога!

В останньому часі розкидає якийсь „Союз Оборони Вірителів в Польщі“, масово по наших селах т. зв. **„Маніфестацийни Ліст Отварти вежицелі пошкодованих войном і вальоризацйом“**, адресований до президії польського сойму. За цей лист кажуть собі платити нашим селянам по пів золотого, або часом і більше, а кромі цього побирають ще й вписове від трьох долотих в гору. Українські селяне, які були в першій мірі пошкодовані війною і вальоризацією, викуповують масово цей зовсім безвартісний лист і помагають до легкої наживи несумлінним політичним спекулянтам.

Остерігаємо наших селян перед аґентами згаданого союза, як і перед всякими подібними штучками ріжних політичних польських партій, бо це все обраховане тільки на отуманення і хвилеве заспокоєння дешевими обіцянками нашого селянства не згадуючи про грошеві втрати, які при цьому мають українські селяне.

Краєва Народня Канцелярія

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Вп. дописувачів до „Свободи“ просимо вибачити, що їх дописи не містимо з браку місця в нашій ґазеті. По змозі будуть поміщені в наблищому часі.

Петро Л-зун, Розношинці. З Вашою маєтковою справою удайтесь до адвоката в Збаражі.

Юл. Похильчук, Мізоч. Українського жіноцтва ніяк не можна брати в рахубу задля покриття недостачі жінок в африканській країні Конґо. Що найбільше моглиб вибратись туди бельґійки, бо Конґо є кольонією Бельґії. Зрештою зверніться до Українського Т-ва опіки над еміґрантами у Львові, вул. Городецька ч. 95.

ПОЗІР ТУРЧАНЩИНА!

В пятницю, 29. червня ц. р. відбудуться в **Турці** в домі філії „Просвіти“ загальні збори філії „Сільського Господаря“ з рефератами інж. Ю. Павликовського зі Львова і М. Кульчицького зі Сянока. Просимо свідоме українське громадянство взяти участь в цих зборах а кожна кооператива повинна вислати бодай по двох делеґатів. — **Філіяльна Рада.**

Нові книжки.

Наша Земля, суспільно-політичний і літературний журнал, ч. 5. Виходить в Ужгороді (Чехословаччина).

Сільський Господар, орґан краєвого тов. „Сільський Господар“, ч. 11. Львів, вул. Зіморовича ч. 20.

Дописи.

РУСЬКА РІСНА ПОВ. ЛЬВІВ. *(Хто сильніший).* Вибори до ради громадської відбулись ще 2. липня м. р., однак громадяне внесли протест, котрий був полагоджений воєвідством ще перед новим роком 1928 і відісланий до староства. Однак староство помимо ріжних урґенсів та обіцянок старости Екарта і комісаря Хшановського виборчих лист не висилає і нових виборів не назначує. Причина тут проста. Є у нас посесор арцибіскупських дібр, п. Еви, німець, заїлий шовініст, одинкар і цей панок за всяку ціну хоче мати в новій раді більшість та хоче в ній війтувати. Тому жебрає по старостві і в шиночку Муссяловича у Львові, щоб вибори в Рісній протягнути до косовиці. Тоді за трохи сіна тай пасовиска назбирає досить хрунівських голосів, щоб зломити волю чесних громадян. Отже нам випадає лише сею дорогою домагатися нових виборів, бо видко, що всякі обіцянки старости тай комісарів заводять а поліція уже аґітує, що найлучший війт був би таки п. Еви. Зазначуємо, що поліція повинна берегти публичного спокою і добра, а не мішатись до громадських справ. Хрунів взиваємо, щоб змінили фронт і не розбивали національної єдности, в противнім разі напятнуємо усіх поіменно. — *Громадяне.*

СВИДНИК П. ТУРКА. (В і д к р и т т я к о о п е р а т и в и). В неділю, дня 1. квітня п. р. відбулися в нашому селі основательні збори кооперативи при участи д-ра М. Кондрата з Турки, о. Т. Кліша з Ластівок і Е. Коронович, місцевої учительки. Після реферату д-ра М. Кондрата про значіння кооперативної орґанізації вписалося 48 членів, які зложили 818 золотих готівки. Є це наглядний доказ високої свідомости наших селян, які під проводом Яцка Смольнянина і Івана Ющишина виявили і при соймових виборах незвичайну відпорність на акції одинки, віддавши 225 голосів на лісту ч. 18 так, що ліста ч. 1 зібрала всього 11 жидівських голосів! Честь і слава Свидничанам, які швидкою ходою стають в ряди найкраще зорґанізованих громад! — К о о п е р а т о р.

МОЛОДЯТИН ПОВ. КОЛОМИЯ. *(З виборчих чудасій).* До чого доходила нагінка на партію УНДО в передвиборчім часі, свідчить найкраще подія, що сталася в Молодятині. Щоби позбутися невиґідного для себе мужа довіря і голови виборчого комітету УНДО, Володимира Жупника, місцевий війт а заразом кандидат хлібоїдської партії УНС „запечатав“ його хату, прибивши на ній таке:

Ogłoszenie. Niniejszem p daje się do powszechnej wiadomości, że Włodzimierz Zupnyk, syn Aleksandra. jest chory na zakaźną chorobę, z powodu tego wstęp do jego domu jest sutowo wzbroniony. O czem zawiadamia się. Naczelnik gminy Zieliński.

Крім того стерегла дім п. Жупника в день і в ночі громадська варта, яка не випускала нікого з дому і уважала, щоби ніхто до хати не входив аж до скінчення голосування в громаді. Розуміється, що п. Володимир Жупник на ніяку заразливу недугу не був хорий, на що зараз по виборах, то є 5. марта одержав лікарське свідоцтво у д-ра Володимира Білозора. Це тільки один з помислів, який мабуть тільки у нас є можливий до переведення.

МУЖИЛІВ, ПОВ. ПІДГАЙЦІ. *(Наказний заступник війта, яких мало).* Вибори до громадської ради в Мужилові, переведені в червни м. р. з повною побідою членів чит. „Просвіти“ а ганебним погромом кліки наказного заступника війта, Михайла Мохуна, уневажнило староство, бо Мохун вніс протест, що нібито виборча листа не була виставлена, хотяй це була неправда, бо громадяне внесли понад 30 рекламацій. Проти нових виборів, що відбулися 5. лютого ц. р. знову повною побідою читальників, наказний „заступець“ вніс знову протест, що, мовляв, виборча листа не лежала до вільного перегляду. Надіявся „заступець“ знов як торік знесення виборів староством, однак одна маленька пригода з олівцем станула йому на перешкоді. З кінцем грудня м. р. заплатив він для прихідства за матеріял у лісній фірмі Габера квоту 130 зол. і дістав на це квіт, який вложив до кишені, де був олівець. Підчас ходу олівець в кишені зачав товчися по тім квіті і остаточно вийшла сума 135, котру парох виплатив на руки Мохунови. Щось пароxови видалася не конче добре допасована пятка і тому післав провізоря до Габерів по копію квіта. Знайшлася мала ріжниця о пять золотих менче. Післав парох дяка до заступця, щоби пригадав собі виразно, кілько заплатив за матеріял у Габера, а Мохун потвердив на письмі, ще й печатку прибив, що 135 зол. заплатив. І так справа затягнулася до великого посту, коли то всі люде в нашій громаді сповідаються та не одна річ, на око пропавша, вертається до першого властителя. Однак тиждень за тижднем піст сходить, вже й свята близько, а справа квіту не вияснена. Посилає наш парох до дяка до заступця, щоб конче прийшов на плебанію, але заступець все часу не має. Надоїло вже дякови щодня кликати заступця на плебанію і він загрозив йому: „Казали єгомость, що як ви до середи не явитеся на плебанії, то справу віддадуть до суду“. „Чого він мене кличе тай кличе, — каже заступець до дяка, — то певно за тоту пятку. Нате вам ту пятку та дайте ксьондзови, нехайся мене вже раз відчіпить“. От якого спеціяліста має громада Мужилів заступником війта. Може би яка фінансова інституція приняла його на бухгальтера, де би його маґічний олівець робив з нулі пять то з пять нулю, на на славу вітчині, собі на пожиток, громаді на опокій, а протестам на загибіль. *Гаєвий.*

Оповістки.

Українська ґімназія „Рідної Школи“ в Дрогобичі. Вступні іспити до кляс від II.—VII. включно відбудуться 25. і 26. червня, вступні іспити до I. кляси 28. і 29. червня. Інформації і зголошення кожного дня передполуднем в секретаріяті ґімназії.

У п р а в а.

128 2—3

Оголошення.

Видає С-ка „Діло“ зар. стов. з обмеж пор. —За редакцію відповідає Ол. Кузьма. — З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок ч. 10.